

(3 Hours)

[Total marks 100]

Q.1 Answer in one-two sentences **20 marks**

1. Can Widowed Mother claim Compensation under Employees' Compensation Act?
2. What Conciliation Officer has to do when industrial dispute is not settled?
3. Can there be more than one recognized trade union under one Employer under MRTU & PULP Act?
4. Is "Written Demand" mandatory for raising industrial dispute?
5. Is "Apprentice" "Workman" under ID Act?
6. During what period of time Complaint of unfair labour practice can be filed?
7. Who publishes Award under ID Act?
8. Who frames Model Standing Orders?
9. Can Government Servants seek Certified Standing Orders under I.E.(SO) Act?
10. Can Compensation be claimed for injury not resulting into death under EC Act?

Q.2 Write Short Notes on any **four** **20 marks**

- a. Industrial Tribunal under ID Act
- b. Industrial Court under MRTU&PULP Act.
- c. Closure Compensation under ID Act.
- d. Recognition under MRTU&PULP Act.
- e. Show Cause Notice under I.E.(SO) Act
- f. Liability to pay Compensation under EC Act.

Q.3 Solve any **Two** **12 marks**

- a. Recognized trade union resorts to strike.
 1. When can recognized trade union resort to strike under MRTU& PULP Act?

2. What happen if strike is commenced one day before date when strike could commence?
3. Will it affect recognition?
- b. Employer has to have Certified Standing Orders.
 1. Some rules in Certified Standing Orders are in violation of fundamental rights then?
 2. Can Certified Standing Orders be contrary to Model Standing Orders?
 3. What is role of Appellate Authority?
- c. An employee meets with accident.
 1. Is it mandatory under EC Act that accident must arise of injury caused in the course of employment?
 2. If Employee is under effect of medicinal drugs?
 3. Whether his carelessness will have any effect on payment of compenstion?

Q.4 Answer any **four** **48 marks**

1. Discuss fully Collective Bargaining
2. Discuss termination of Workman under ID Act.
3. Discuss Lockout under ID Act
4. Discuss kinds of unfair labour practices by Employer
5. Discuss framing of Standing Orders under I.E.(SO) Act.
6. Discuss liability to Compensation under EC Act

प्रश्न क्र. १ दोन वाक्यात उत्तरे लिहा .

१. विधवा आई कर्मचारी भरपाई अधिनियमानुसार भरपाई मागू शके का?
२. औद्योगिक विवाद : - तडजोड अधिकाऱ्यास काय करणे आवश्यक असते .
३. एम.आर.टि.यू. आणि पल्प अधिनियमानुसार एकाच मालकाच्या संस्थापनेत एकापेक्षा अधिक मान्यताप्राप्त कामगार संघटना असू शकतात का?
४. औद्योगिक वाद उभा करण्यासाठी "लेखी मागण्या" आवश्यक असतात का?
५. औद्योगिक विवाद अधिनियमानुसार "शिकाऊ उमेदवार" "कामगार" असतो का?
६. अनुचित कामगार प्रथेची तक्रार किती कालमर्यादित दाखल करता येते ?
७. औद्योगिक विवाद अधिनियमानुसार निवाड्याचे प्रकटीकरण कोण करू शकतो
८. आदर्श स्थायी आदेश कोण तयार करतो?
९. औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियमानुसार सरकारी कर्मचाऱ्यांप्रमाणित स्थायी आदेश मागू शकतो का?
१०. कर्मचारी भरपाई अधिनियमानुसार मृत्युस कारणीभूत न होणाऱ्या दुखापतीसाठी भरपाई मागता येते का?

प्रश्न क्र. २ कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा .

- अ) औद्योगिक विवाद अधिनियमांतर्गत औद्योगिक न्यायासन .
- ब) एम.आर.टि.यू. आणि पल्प अधिनियमानुसार औद्योगिक न्यायालय .
- क) एम.आर.टि.यू. आणि पल्प अधिनियमानुसार "बंदी (क्लोजर) भरपाई"
- ड) एम.आर.टि.यू. आणि पल्प अधिनियमानुसार मान्यता
- इ) औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियमानुसार कारणे दाखवा नोटिस
- फ) कर्मचारी भरपाई अधिनियमानुसार भरपाई देण्याची जबाबदारी .

प्रश्न क्र. ३ कोणत्याही दोन सोडवा .

१. मान्यताप्राप्त कामगार संघटनेने संप पुकारला .
- अ) एम.आर.टि.यू. आणि पल्प अधिनियमानुसार मान्यताप्राप्त संघटना कधी संप पुकारू शकते ?
- ब) संप सुरू करण्याच्या तारखेच्या एक दिवस आधी जर तो संप झाल्यास काय होईल?
- क) त्यामुळे त्यांच्या मान्यतेवर काही परिणाम होईल का?

२. मालकाकडे प्रमाणित स्थायी आदेश असणे आवश्यक आहे .

- अ) जर स्थायी आदेशातील काही तरतुदी मुलभुत हक्कांच्या विरोधी असतील तर काय होईल?
- ब) प्रमाणित स्थायी आदेश हे आदर्श स्थायी आदेशांशी विसंगत असू शकतात का?
- क) अपिलीय अधिकारी काय करू शकतो?

३. एखाद्या कर्मचाऱ्याला अपघात झाला-

- अ) कर्मचारी भरपाई अधिनियमानुसार सदर अपघातात झालेली दुखापत ही त्याच्या कामाच्या दरम्यान झाली असणे आवश्यक आहे का?
- ब) जर तो कर्मचारी औषधांच्या परिणमाखाली (अंमलाखाली) असेल तर?
- क) निष्काळजीपणाचा भरपाईपोटी मिळण्याच्या रकमेवर काही परिणाम होतो का?

प्रश्न क्र. ४ कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा .

- १. "सामुहिक सौदा" यावर विस्तृतपणे लिहा .
- २. औद्योगिक विवाद अधिनियमानुसार कर्मचाऱ्याला कामावरून काढणे यावर लिहा .
- ३. औद्योगिक विवाद अधिनियमानुसार ताळेवंदी यावर लिहा .
- ४. मालकांकडून होणाऱ्या अनुचित कामगार प्रथांच्या निरनिराळ्या प्रकारांवाबत लिहा .
- ५. औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियमानुसार स्थायी आदेश तयार करणेबाबत लिहा .
- ६. कर्मचारी भरपाई अधिनियमानुसार भरपाई देण्याच्या जबाबदारीबद्दल लिहा .